

Fhine Gall

Eagrán an Mheithimh

Nuacht

An tEagrán seo:

Seachtain na Rothar le ceiliúradh i bhFine Gall - **leathanach 4**
Gradaim an Mhéara - **leathanach 7**
Gníomhú ar son na hAeráide! - **leathanach 10**

Clár ábhair

Seachtain na Rothar le ceiliúradh i bhFine Gall Balbriggan Unison Festival	leathanach 4
Féile Unison Bhaile Brigín	leathanach 6
Gradaim an Mhéara	leathanach 7
Téann meannáin ghabhair nua le tréad chomhraiceoirí dóiteáin Bhinn Éadair	leathanach 8
Tugann Fine Gall tiomantas do Straitéis nua Chultúir agus Chruthaitheachta Éire Ildánach	leathanach 9
Gníomhú ar son na hAeráide!	leathanach 10
Glantachán Glas!	leathanach 11
Springtime Smart Switches!	leathanach 12
Comórtas Frith-Graffiti Frith-Bhruscair 2023	leathanach 14
Blasanna Fhine Gall 2023	leathanach 15
An Ghaeilge	leathanach 17
Málaí Leabhar Leabharlainne Saor in Aisce do gach páiste atá ag tosú ar scoil i bhFine Gall i mbliana	leathanach 18
Bonn Óir buaite ag Fine Gall ag Bloom 2023	leathanach 19
Lá Spraoi Teaghlaigh na hÚcráine	leathanach 20
Fine Gall de réir Uimhreacha	leathanach 21

Seachtain na Rothar le ceiliúradh i bhFine Gall

Tá Seachtain na Rothar ar ais ó Dé Sathairn 13 go dtí Dé Domhnaigh 21 Bealtaine, le himeachtaí éagsúla ag ceiliúradh áthas simplí na rothaíochta. Tá clár lán imeachtaí seolta ag Comhairle Contae Fhine Gall chun freastal ar rothaithe, teaghlaigh, scoileanna, daoine scothaosta a bhfuil taithí acu agus iad siúd a bhfuil riachtanais bhreise acu. Tá na himeachtaí ar fad saor in aisce agus oscailte do chách.

I measc na n-imeachtaí beidh dhá lá spraoi teaghlaigh le bheith ar siúl i mBaile Bhlainséir agus Mhullach Íde, lá rothaíochta ionchuimsitheach do leanaí agus do dhaoine fásta faoi mhíchumas fisiciúil agus intleachtúil, timthriall sóisialta luí na gréine i bPáirc an Fhionnuisce, ceardlanna BMX do bhunscoileanna agus olltimthriall pobail ó Bhaile Dúill go Binn Éadair. Ní gá áirithintí a dhéanamh i gcás fhormhór na n-imeachtaí, agus is féidir sonraí faoi phointí cruinnithe agus amanna tosaithe a fháil ag www.fingal.ie/bikeweek.

Tá 2 Scéim Taistil Gníomhach do Shord

Chun Bóthar Bhaile na Mara a dhéanamh níos sábháilte do gach duine, go háirithe dóibh siúd atá ag siúl agus ag rothaíocht, tá Comhairle Contae Fhine Gall ag moladh lánaí rothaíochta ar an dá thaobh den bhóthar chun bualadh le Bóthar an Inbhear chomh maith le bearta maolaithe tráchta ó bhealach isteach Bhóthar Bhaile na Mara ag an R132 (Timpeallán Bhaile na Farráige).

Táthar ag súil go dtosóidh na hoibreacha thart ar 3 mhí agus go dtosóidh siad i Ráithe 3 2023.

Tá roinnt athruithe beartaithe freisin do Dhroichead an Bhaile Nua ar Bhóthar Bhaile an Chladaigh, áit a bhfuil sé beartaithe ag an gComhairle an cosán a leathnú trasna an droichid, lána rothaíochta a chur leis, agus soilse tráchta a shuiteáil chun mótarthrácht a bhainistiú a théann thar an droichead trí chasadh, treo amháin ag an am.

Mar sin, cad a tharlaíonn seo chugainn? Thug an Chomhairle tréimhse chomhairliúcháin 4 seachtaine i gcrích an 26 Aibreán agus tá sí ag obair faoi láthair ar thuarascáil ina ndéantar achoimre ar an aiseolas a fuarthas ón bpobal le linn an phróisis sin.

Muintir Radharc an tSléibhe Bogadh leis an Chéad Rothar eCargo ar Cíos de chuid Fhine Gall

Sheol Comhairle Contae Fhine Gall, i gcomhar leis an soláthraí seirbhíse Bleeper, seirbhís úrnua r-rothar poiblí eCargo atá lonnaithe in Ionad Pobail Mountview, Baile Átha Cliath 15.

Is rothar cos cumhachta ceallraí é rothar eCargo le gné chliste chun tosaigh; bosca mór, aerdinimiciúil, lidded. Tá cumas iompair 350 lítear sa bhosca agus tá sé oiriúnach chun earraí cosúil le fearas oiliúna spóirt, míreanna beaga troscáin nó ualach mór siopadóireachta grósaera a bhogadh.

Is próiseas simplí é an rothar eCargo a fháil ar iasacht. Tá an rothar stóráilte in 'Bike bunker' ag Ionad Pobail Mountview agus is féidir é a dhíghlasáil ar tháille bheag EUR 3, a chlúdaíonn 120 nóiméad úsáide. Tar éis 120 nóiméad, gearrtar táille EUR 0.05 in aghaidh an nóiméid. Ní mór an rothar eCargo a chur ar ais chuig a shuíomh bunaidh ag deireadh do thurais. Tuilleadh eolais ag www.fingal.ie/ecargo.

Rothaíocht gan Aois Anois Beo i 3 Shuíomh de chuid Fhine Gall

Sheol Comhairle Contae Fhine Gall an tríú suíomh Rothaíochta Gan Aois mar an scéim do dhaoine scothaosta agus dóibh siúd a bhfuil fadhbanna soghluaisteacha acu sna Sceirí. Is eispéireas saor in aisce é rothaíocht gan aois agus is féidir le duine ar bith a bhfuil fadhb soghluaisteacha acu nó daoine scothaosta nach mbraitheann muiníneach a thuilleadh rothaíocht go neamhspleách a chur in áirithe. Is féidir turais rothaíochta a chur in áirithe ar líne ag www.fingal.ie/activetravel/mobility agus is oibríthe deonacha áitiúla a reáchtálann iad ag gach láthair.

unison

FESTIVAL

BREMORE CASTLE BALBRIGGAN

a free festival of summer sounds

SATURDAY 8th JULY 12-7 PM

8x

OFFICIALPAK
DISCOVERY GOSPEL CHOIR
MT PROJECT
SHIPS WHEEL

PLUS Food & Craft Market

unisonfestival.ie

Comhairle Contae
Fhine Gall
Fingal County
Council

unisonfestival @unison.festival unisonfestivalfingal

Gradaim an Mhéara

Chuir Méara Fhine Gall, an Clr Howard Mahony, fáilte roimh na Seaimpíní Pobail ar fud Fhine Gall chuig Gradaim an Mhéara a tionóladh in Óstán Crowne Plaza, Baile Bhlainséir Déardaoin 1 Meitheamh.

Á óstáil ag an gcaoltóir RTÉ Marty Morrissey, thug na gradaim aitheantas don obair iontach a rinne daoine aonair a rinne a gcuid ama chun tacú lena bpobail áitiúla le bliain anuas. Ba mhaith linn ár mbuíochas ó chroí a ghabháil le daoine ar fud Fhine Gall as ucht bhur gcuradh pobail a ainmniú mar chuid de Ghradaim an Mhéara i mbliana. Is mór againn do thacaíocht agus aitheantas do na daoine den scoth seo ar fud an Chontae.

Is ábhar misnigh é go bhfuil daoine den phobal ag glacadh leis an tionscnamh chun aitheantas a thabhairt don obair a dhéanann daoine aonair a bhfuil tionchar suntasach acu inár bpobal.

Bhí freagairt ollmhór ann ar éileamh na bliana seo ar Seaimpíní Pobail, ag cur béime ar an líon mór rólanna agus gníomhaíochtaí dearfacha a dhéanann daoine chun cabhrú le daoine eile ina bpobail, bíodh sin ar chúiseanna spóirt, cultúrtha, sláinte, saoránachta maithe nó comhshaoil. Tugadh samplaí iontacha faoi na daoine sin nach bhfaigheann an t-aitheantas atá tuillte acu de ghnáth as an obair a dhéanann siad.

Agus aitheantas agus meas á thabhairt ar na haighneachtaí go léir, cuireadh na hainmniúcháin ar an ngearrliosta agus rinne painéal moltóireachta neamhspleách a raibh taithí fairsing aige ar fhorbairt pobail agus ar obair dheonach athbhreithniú ar na hiontrálacha. Tá na daoine sin a chreideann siad is fearr a oireann do Ghradam an Mhéara a fháil mar Sheaimpire Pobail 2023 roghnaithe acu anois.

Chun tuilleadh a léamh faoin méid atá bainte amach ag ár n-ainmnithe deiridh do Seaimpíní Pobail 2023, cliceáil anseo.

Téann meannáin ghabhair nua le tréad chomhraiceoirí dóiteáin Bhinn Éadair

Tá lúcháir ar Chomhairle Contae Fhine Gall agus ar Sean-Chumann Gabhar na hÉireann a fhógairt gur rugadh roinnt gabhair kid a bheidh ag glaoch ar Cheann Bhinn Éadair sa bhaile. Agus muid ag cur fáilte roimh na baill nua adorable seo chuig ár bpobal, táimid ag tabhairt cuireadh don phobal cabhrú le ceann dár mbreisithe is nuaí a ainmniú.

Tá na gabhair beag lómhara cheana féin go crua ag an obair, innilt an talamh a chosc tinte arse agus muid ag druidim le séasúr an tsamhraidh, agus a choinneáil ar an limistéar sláintiúil agus bríomhar ar feadh na bliana.

Tacaíonn Fine Gall le clár póraithe The Old Irish Goat Society agus iad ag féachaint le cosc a chur ar dhíothú phór gabhar dúchasach na hÉireann. Cé go raibh muid 15 páistí nua a bheith ar an tréad i 2022, feicimid i mbliana 37 arrivals nua atá ina theannta sin iontach.

Ba mhaith le Comhairle Contae Fhine Gall agus Sean-Chumann Gabhar na hÉireann buíochas a ghabháil leo siúd go léir a roinn a n-ainmneacha cruthaitheacha do na gabhair kid ag Ceann Bhinn Éadair.

Cuireadh os cionn 450 smaoineamh isteach maidir leis na nithe is nuaí a cuireadh lenár dtréad, rud a léiríonn an spleodar agus an tiomantas comhroinnte do phór gabhar dúchasach na hÉireann a chaomhnú.

Is cloch mhíle shuntasach dár bpobal é breith na bpáistí iontacha seo. Ní hamháin go dtugann siad áthas agus charm dóibh, ach tá ról ríthábhachtach acu freisin maidir le sláinte agus áilleacht Cheann Bhinn Éadair a chothabháil.

Agus raon neamhghnách ainmneacha agus cúiseanna den sórt sin taobh thiar den rogha ag teacht isteach, bhí an tasc dár bpainéal moltóirí dúshlánach agus spreagúil araon.

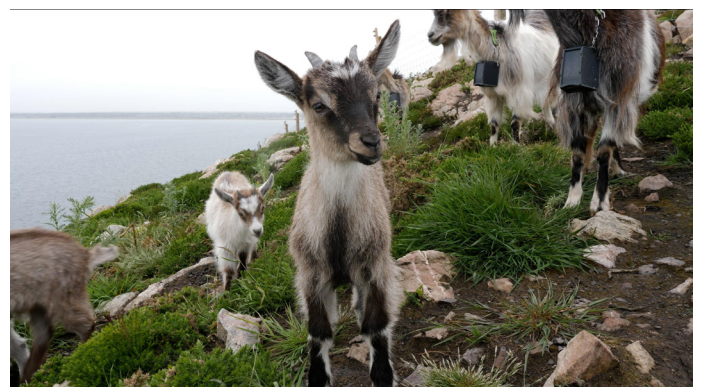
Tar éis plé cúramach a dhéanamh, is cúis

áthais dúinn a fhógairt go bhfuil ceithre (4) ainm curtha ar an ngearrliosta anois againn a léiríonn bunús na Sean-Ghabhar agus áilleacht Cheann Bhinn Éadair. Is iad seo a leanas na hainmneacha atá ar an ngearrliosta:

1. Saorla
2. Talun
3. Fiáin
4. Danu

Roghnaíodh na hainmneacha seo mar gheall ar a gceangal le fréamhacha, miotaseolaíocht, teanga agus tábhacht chultúrtha na hÉireann. Creidimid go nglacann siad spiorad agus carachtar na ngabhar kid adorable seo agus iad ag tabhairt onóir d'oidhreacht phobal Bhinn Éadair.

Fan cothrom le dáta le www.fingal.ie/news chun a fháil amach cén t-ainm atá roghnaithe.

Tugann Fine Gall tiomantas do Straitéis nua Chultúir agus Chruthaitheachta Éire Ildánach

Sheol an tAire Catherine Martin agus Méara Fhine Gall, an Clr Howard Mahony, Straitéis Chultúir agus Chruthaitheachta Fhine Gall 2023-2027 ag ócáid i dTeach Farmleigh níos luaithe i mbliana. Cuireann an Straitéis fíis nua ar fáil do ghníomhaíocht chruthaitheach i bhFine Gall a ceapadh i gcomhairle le muintir an chontae agus a bheidh á seachadadh ag foireann Chultúir agus Chruthaitheachta Fhine Gall faoi stiúir Lilian Whelan, Comhordaitheoir Éire Ildánach.

Ag tógáil ar rath na chéad chúig bliana Éire ildánach, cruthaíodh an straitéis nua seo d'Fhine Gall le hionchur ón bpobal, ó chleachtóirí cruthaitheacha agus ó pháirtithe leasmhara eile. Is í fíis Chlár Éire Ildánach 2023-2027 an chruthaitheacht a phríomhshruthú i saol an náisiúin ionas gur féidir linn, ina n-aonar agus i dteannta a chéile, inár saol pearsanta agus inár n-institiúidí, ár n-acmhainneacht chruthaitheach iomlán a bhaint amach, rud a chuirfidh folláine an duine aonair, an phobail agus an náisiúin chun cinn. Cuirfidh Clár Éire Ildánach ar fáil trí chomhoibriú agus trí chomhpháirtíocht lena gcuirfear tuiscint agus léirthuisicint ar luach na cruthaitheachta i ngach cineál chun cinn — bíodh sin trí na healaíona, cultúr, oidhreacht nó teicneolaíocht.

Áit iontach a dhéanamh d'Fhine Gall chun cónaí ann, chun oibriú ann, chun cuairt a thabhairt air, agus chun gnó a dhéanamh, tá sé i gcoilár phleananna agus bheartais uile na Comhairle agus is é an fhís don straitéis seo go mbeidh cruthaitheacht, cultúr agus na healaíona inrochtana ag gach duine agus go mbeidh meas ag gach duine orthu. Tacóidh an Straitéis Chultúir agus Chruthaitheachta seo le cuspóirí a bhaint amach maidir le folláine, comhtháthú agus cuimsiú sóisialta, oidhreacht, na healaíona, cultúr, turasóireacht, agus forbairt eacnamaíoch trí chomhoibriú trasrannach. Tá ár gcoilúachanna mar bhonn leis an straitéis sin, lena n-áirítear ceannaireacht dhaonlathach agus shibhialta, fócas ar rannpháirtíocht agus spreagadh ár saoránach, cuimsiú, luacháil daoine agus a bhforbairt agus a n-inbhuanaitheacht a spreagadh.

Tá réimsí sonracha fócais sainaitheanta ag an bhFoireann Cultúir agus Chruthaitheachta a bhfuil an poitínseal is mó iontu tionchar fadtéarmach a imirt ar Fhine Gall. Éascóidh agus comhdhlúthóidh sé seo iarrachtaí chun cruthaitheacht a leabú ar fud obair na Comhairle agus ailíniú le fíis, prionsabail agus luachanna na gComhphobal Chruthaitheach. Cuirfidh Éire Ildánach Fhine Gall le cur i bhfeidhm rathúil go dtí seo agus leanfaidh sé de bheith ag tacú le rochtain agus rannpháirtíocht dár saoránaigh uile trí spás a chur ar fáil don chultúr agus don chruthaitheacht agus leanúint de thacaíocht a thabhairt d'ealaíontóirí agus do chleachtóirí cruthaitheacha, chun acmhainn a fhorbairt chun ealaíontóirí agus cleachtóirí cruthaitheacha eile a nascadh le pobail.

Treoróidh na téamaí uileghabhálacha seo ár gcuid oibre i gcruthaitheacht sna cúig bliana amach romhainn le cur i bhfeidhm ag an bpobal agus ag na foirne cruthaitheacha agus cultúrtha agus comhoibriú tacúil ar fud ranna Fhine Gall.

I measc bhuaicphointí chlár Fhine Gall don bhliain 2023 tá Cruinniú na nÓg lá cruthaitheachta do leanaí agus do dhaoine óga a bheidh ar siúl ar fud an chontae ar an 10 Meitheamh 2023 le himeachtaí i mbrainsí Leabharlann Fhine Gall, Ionaid Ealaíon Draíocht agus Seamus Ennis agus an príomhimeacht i bPáirc na Mílaoise, Baile Bhlainséir.

Chun eolas a fháil air seo agus ar Chlár Éire Ildánach Fhine Gall, féach www.fingal.ie/creative-ireland.

Gníomhú ar son na hAeráide!

Is é an Earraigh ar fad faoi thús nua agus claochlú. Tá an dúlra ag teacht chun cinn as a chodladh fada an gheimhridh, agus feicimid saol nua agus fás timpeall orainn. Is dóigh linn níos éadroime, níos gile, agus níos beoga idtiúin le fuinneamh an tséasúir. Is am é le haghaidh tús úr agus go traidisiúnta déanaimid ár dtithe agus ár ngairdíní a ghlanadh go traidisiúnta. Smaoinigh ar na leideanna seo a leanas agus tú ag pleanáil do ghlanadh earraigh. Spreag tú bealaí nua simplí atá neamhdhíobhálach don aeráid chun dul i dteagmháil le do thascanna earraigh.

Garraíodóireacht Ghlas!

Múirín

An raibh a fhios agat gur cheannaigh siopa gairdín ilchuspóireach agus go bhféadfadh 70-100 % móin a bheith i múiríní potaireachta. Tagann an mhóin seo ó phortaigh mhóna, acmhainn luachmhar neamh-inathnuaite a chabhraíonn leis an athrú aeráide a chomhrac, a stóráilann níos mó carbóin ná aon ghnáthóg talún eile ar domhan, níos mó ná foraoisí na hEorpa agus foraois bháistí na hAmasóine.

Is féidir le leasacháin cheimiceacha cur isteach ar éiceachórais ithreach a tharlaíonn go nádúrtha, bíonn siad ina gcúis le truailliú uisce má úsáidtear iad go mícheart agus má dhóitear breoslaí iontaise chun na leasacháin sin a tháirgeadh, agus gáis cheaptha teasa á scaoileadh isteach san atmaisféar a chuireann leis an téamh domhanda.

Déan iarracht múirín orgánach nádúrtha, aoileach nó feamainn nó an leacht saibhir cothaitheach ó phéistíreachta a roghnú, chun do phlandaí a fertilize seachas leasacháin cheimiceacha shaorga.

Cuidiú chun ár bportaigh a chosaint agus tuilleadh eolais a fháil faoi mhúiríníú baile ag [Múirín don Dúlra | An Taisce — An tIontaobhas Náisiúnta d'Éirinn](#) agus [Múiríníú na hÉireann](#).

Faillnimh

Is plandaí fiáine iad fiailí agus is bia riachtanach iad do bheacha agus d'fheithidí a phailníonn thart ar 75 % de na barra ar domhan. Gan foinse bia leordhóthanach, imíonn ár bpailneoirí as feidhm.

Is féidir le fiailí a bheith ina fhadhb inár ngairdíní, is féidir leo dul san iomaíocht le bláthanna, plandaí, torthaí agus glasraí táimid ag iarraidh fás. Sula sroicheann tú le haghaidh an weedkiller a mheas seo a leanas: Is í gliofosáit an fiailí ceimiceach is mó a úsáidtear ar domhan, agus meastar go bhfuil éifeachtaí tromchúiseacha fadtéarmacha aige ar shláinte an duine, an oiread sin ionas go mbeidh cosc ar a úsáid agus go ndéanfar cinneadh ina leith sin i mí na Nollag 2023. Ní hamháin go bhfuil sé tocsaineach, éilíonn táirgeadh fiailí, cosúil le leasachán ceimiceach, breoslaí iontaise a dhó le haghaidh fuinnimh.

Is féidir leat cabhrú lenár bhfiadhúlra dúchasach a chosaint:

- Athmhachnamh a dhéanamh ar fhailí mar bhláthanna fiáine, ag síniú suas le No Mow May, soláthraíonn faiche atá lán de dandelions raidhse neachtar agus pailín do bheacha. Plean Pailneoirí Uile-Éireann ([pollinators.ie](#))
- Má dhéanann tú mow, ná gearr an féar róghearr toisc go ligeann sé sin don fhéar dul san iomaíocht leis na fiailí.
- Cuir móta coirt, sliseanna adhmaid, nó tuí i bhfeidhm chun fiailí a choinneáil síos i leapacha bláthanna.
- Doirt uisce saillte nó sprinkle salann carraig ar fhailí i gceantair phábháilte chun cabhrú le fiailí a choinneáil síos.
- Cói péail nasc leis an tweet Leabaigh an Tweet! Clúdaigh ithir i múirín orgánach, mulch, tuí nó feamainn agus ansin plandaí. Laghdaíonn sé seo fiailí, feabhsaíonn sé torthúlacht d'ithir agus de réir mar nach gcuirtear isteach ar an ithir, stóráilann sé carbón agus cuireann sé cosc air é a scaoileadh isteach san atmaisféar.
- Criostail Soda nó carbónáit sóidiam ar a dtugtar freisin mar is féidir sóid níocháin a fháil sa chuid níocháin de do ollmhargadh. Bain úsáid as criostail Soda chun caonach soiléir agus duilleoga rothlú agus chun fáil réidh le slaim ar thiomáineann, patios agus céimeanna. Níl ort ach criostail sóid a scaipeadh ar an gceantar agus fág thar oíche sula scuabtar iad le broom righin agus go leor uisce.

Faigh tuilleadh eolais faoi fhíodóirí orgánacha anseo: [Homemade Weed Killers | BBC Gardeners World Magazine](#).

Glantachán Glas!

Táirgí Glantacháin

Tá gá le táirgí glantacháin chun teach sláintiúil a chothabháil. Mar sin féin, tá go leor táirgí glantacháin a cheannaíonn siopa bunaithe ar cheimiceáin agus bíonn tionchar acu ar an tsláinte agus ar an gcomhshaol. Airgead a shábháil agus an méid ceimiceán a úsáideann tú a laghdú trí dhul orgánach:

- Soda bÁCála, ar a dtugtar sóid aráin nó bicarbonate de sóid is glantóir mór, deodorizer, agus scríobach éadrom a gheobhaidh tú sa aisle bÁCála bhaile de do ollmhargadh áitiúil. Sprinkle roinnt i do bhosca bruscair chun é a choinneáil ag boladh úr nó é a dhéanamh isteach i greamaigh ag baint úsáide as sóid 3 chuid go 1 chuid uisce agus é seo a úsáid chun potaí agus pannaí a ghlanadh. Sprinkle sóid aráin ar éadach taise chun stains an-dian a bhaint as dromchlaí. Measctha le fínéagar, glanfaidh sóid aráin fiú na oighinn grimiest agus bÁCáilte ar ramhar.
- Is glantóir éifeachtach agus milis iad criostail Soda a ghearrann trí ramhar agus ola go héasca agus is féidir iad a úsáid chun céir agus lipstick a bhaint. Tá sé loiscneach ag nádúr, agus ba chóir duit lámhainní a chaitheamh agus é á úsáid. Measc 1 spúnóg bhoird de criostail Soda le 1.5 cupáin uisce le haghaidh réiteach glanadh éadrom, leath cupán criostail le cupáin uisce 1.5 le haghaidh réiteach rialta agus cupán 1 criostail le cupáin uisce 1.5 le haghaidh réiteach láidir agus úsáid a bhaint as tíleanna seomra folctha glan agus grouting.
- Tá fínéagar driogtha bán agus sú líomóide aigéadach agus is táirge athsholáthair éifeachtach iad le haghaidh glantacháin a éilíonn glantóir ceimiceach dian nó bleach. Is féidir iad a úsáid chun tógáil gréisceach a dhíscaoileadh agus salachar a bhaint as dromchlaí adhmaid. Is féidir fínéagar driogtha bán a úsáid mar ghlantóir antibacterial ar bharr oibre agus doirtil. Níl ort ach an fínéagar a chur i bhfeidhm ar éadach glan agus rub thar an dromchla a ghlanadh. Déanann fínéagar a mheascadh le salann nó sóid aráin scrobarnach an-éifeachtach. Tá fínéagar den scoth chun baintreacha a ghlanadh, buff amach le nuachtán scrunched suas.

- Is gníomhaire éifeachtach sciúrtha é Salann is féidir é a úsáid chun stains a bhaint as doirteal ceirmeach agus cruach dhosmálta. Cuir salann le fínéagar nó sú líomóide chun an gníomh glantacháin a threisiú. Is féidir uisce salann a úsáid chun babhlaí leithris agus doirtil a dhífhabhtú.

Má shocraíonn tú táirgí glantacháin cheimiceacha a cheannach san ollmhargadh, lorg táirgí a bhfuil pacáistíocht athchúrsáilte acu is féidir a athchúrsáil arís. Roghnaigh glantóirí in-bhithmhillte nuair is féidir. Tá táirgí Bealtaine refillable anois le púitsí refill go bhfuil plaisteach i bhfad níos lú agus a cheangal i bhfad níos lú fuinnimh a mhonarú.

D'fhéadfadh tionchar mór a bheith ag athruithe beaga ar chabhrú leis an gcomhshaol a chosaint, mar sin cén fáth nach dtugann siad na leideanna garraíodóireachta glasa agus glantacháin tí seo iarracht. Trí athmhachnamh a dhéanamh ar an gcaoi a bhfuil tú glan agus gairdín, is féidir leat difríocht mhór a dhéanamh maidir leis an gcomhshaol a chosaint agus cabhrú leis an ngéarchéim aeráide a chomhrac gan do theach a fhágáil!

Springtime Smart Switches!

Gealltanais a thabhairt maireachtáil ar bhealach níos inbhuanaithe agus deireadh a chur le hearraí aonúsáide ó do shaol.

Bíonn tionchar mór ag míreanna aon úsáide ar an gcomhshaol mar nach n-úsáidtear iad ach aon uair amháin agus ansin iad a chaitheamh amach. Tá fuinneamh ag teastáil chun na nithe seo a tháirgeadh agus tá níos mó fuinnimh ag teastáil chun iad a phróiseáil mar dhramhaíl. Tá fuinneamh don phróiseas athchúrsála de dhíth ar tháirgí aon úsáide is féidir a athchúrsáil. Is iondúil go dtagann an fuinneamh chun na táirgí sin a mhonarú agus a chóireáil ó bhreoslaí iontaise amhail gual, ola agus gás a dhó, gáis cheaptha teasa a scaoileadh chuig an atmaisféar, agus cur leis an téamh domhanda.

Bí spreagtha! Is féidir leat d'astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú agus an comhshaol a chosaint trí athmhachnamh a dhéanamh ar na táirgí a úsáideann tú.

Is plaisteach bog é scannán cling, agus is féidir leis dul isteach i do bhosca bruscair glas le haghaidh athchúrsála ach amháin má tá sé glan, tirim agus scaoilte. Ós rud é go n-úsáidtear scannán cling go príomha chun bia a chlúdach agus a chlúdach, d'fhéadfadh sé a bheith salach, agus dá bhrí sin is minic nach féidir é a athchúrsáil. Mar gheall ar nádúr bog, leaisteach na scannán cling, tá sé deacair é a athúsáid agus mar sin is minic a chríochnaíonn sé sa bhosca bruscair ginearálta atá beartaithe le haghaidh loscadh nó líonadh talún. Mar phlaisteach aon úsáide agus déanta as amhola, tá lorg comhshaoil ard ag scannán cling. Má thagann deireadh le scannán cling sa timpeallacht mar bhruscar, tógann sé na céadta bliain dianscaoileadh agus briseadh síos é i micreaphlaistigh a théann isteach sa bhiashlabhra nuair a itheann fiadhúlra iad.

Tá Foil Alúmanaim lightweight agus durable agus úsáidtear go coitianta é chun bia a fhilleadh. Cosúil le scannán cling, is féidir é a chur isteach i do bhosca bruscair glas le haghaidh athchúrsála, ach amháin má tá sé glan, tirim, agus scaoilte. Cuid mhaith den am a bhfuil sé éillithe le

hiarmhar bia ó róstadh agus cócaireacht. Tá monarú alúmanaim dian ar fhuinneamh agus tá lorg comhshaoil gaolmhar aige.

Roghanna eile seachas scannán cling agus scragall alúmanaim:

- Roghnaigh bia a stóráil i gcoimeádáin litted, in-athúsáidte sa chuisneoir.
- Is féidir le pláta a chur thar babhla nó vice-versa bia a chlúdach go héifeachtach sa chuisneoir.
- Bain úsáid as mias rósta, stán cruach dhosmálta nó bileog bácála le haghaidh cócaireachta chun dramhaíl scragall alúmanaim éillithe a laghdú agus na miasa sin a chlúdach le clúdach ródhíonach seachas scragall a úsáid.
- Roghnaigh snáithín in-athúsáidte nádúrtha den sórt sin bambú inbhuanaithe nó cnó cócó, cruach dhosmálta nó bosca lóin plaisteach athchúrsáilte.
- Roghnaigh málaí ceapaire páipéir ramhardhíonach déanta as páipéir athchúrsáilte atá deimhnithe inmhúirínithe. Cé nach bhfuil aon dramhaíl ann, is rogha níos fearr fós iad don chomhshaol maidir le timfhilleadh plaisteach nó scragall alúmanaim nach bhfuil oiriúnach d'athchúrsáil bhreise.
- Roghnaigh wraps céir bheach chun ceapairí agus míreanna bia eile a fhilleadh, is féidir iad a nite agus a thriomú agus a úsáid arís agus arís eile.
- Má roghnaíonn tú scragall alúmanaim a úsáid, roghnaigh táirge a dhéantar as alúmanam athchúrsáilte a éilíonn 95 % níos lú fuinnimh le tháirgeadh i gcomparáid le scragall cistine eile, rud a fhágann go bhfuil níos lú dé-ocsaíde carbóin agus astaíochtaí gás ceaptha teasa eile ann.
- Nuair a bhíonn siopadóireacht á déanamh, diúltú feoil agus earraí eile a cheannach a thagann i dtráidirí alúmanaim indiúscartha, ní féidir iad sin a ghlanadh i gceart chun athchúrsáil a chumasú.

Nuair a bhíonn tú ag siopadóireacht, tabhair cuairt ar aisele an tí ghlais i d'ollmhargadh nó i do shiopa bia sláinte áitiúil. Tá go leor táirgí malartacha ar fáil, mar shampla, scannán cling a dhéantar as cána siúcra atá inmhúirínithe go hiomlán i do bhosca bruscair bia donn. Lorg táirgí inmhúirínithe atá saor ó phlaisteach, nádúrtha, orgánach, a fhaightear go hinbhuanaithe i bpacáistíocht athchúrsáilte, ar féidir iad a athchúrsáil arís.

Mar sin, a bheith cliste agus a rá aon úsáid amháin!

Coimeádáin ath-inúsáidte chun bia úr a choinneáil.

Is féidir Wraps céir bheach a úsáid chun go leor míreanna bia a choinneáil úr.

Roghnaigh bosca lóin atá neamhdhíobhálach don chomhshaol.

Comórtas Frith-Graffiti Frith-Bhruscair 2023

Tá an Comórtas Frith-Graffiti in aghaidh an Bhruscair 2023 ar oscailt faoi láthair le haghaidh iarratas. Tá an comórtas bliantúil seo oscailte do Ghrúpaí Pobail Fhine Gall chun cabhrú le ceantair a choinneáil saor ó bhruscar, ó phuo madraí agus ó graifítí. Ní mór do ghrúpaí iarratasóirí a bheith cláraithe le Clár Líonra Rannpháirtíochta Poiblí Fhine Gall anseo: fingalppn.ie/registration/

Is féidir le grúpaí iarratas a dhéanamh ar shuim ar bith suas le huasmhéid EUR 1,500. Leagtar amach san fhoirm iarratais rialacha an chomórtais agus treoirínte d'aighneachtaí rathúla. Molaimid go dtógfaidh tú an t-am chun an fhoirm iomlán a léamh sula ndéanfaidh tú iarratas. B'fhéarr go mbeadh rannpháirtíocht phoiblí de chineál éigin ag an tionscadal/na tionscadail atá beartaithe. Tá roinnt smaointe i gCuid 8 maidir le treoir ach moltar do ghrúpaí a bheith cruthaitheach agus nuálach i rannpháirtíocht agus i gcur chun cinn a dtionscadail.

Is é an dáta deiridh d'iontrálacha ná 4.30pm Máirt 20 Meitheamh 2023. Chun tuilleadh eolais a fháil faoi conas iarratas a dhéanamh, tabhair cuairt ar: <https://www.fingal.ie/anti-litter-anti-graffiti-competition-2023>.

Blasanna Fhine Gall 2023

FAIGH ISTEACH AR AN ACHT! Fógraíonn Féile Fhine Gall líneáil iontach do bhialanna, d'Fheirmeoirí agus do Theaghlaigh.

Tá blaisí Fhine Gall, an fhéile chontae is mó agus is beoga i mBaile Átha Cliath, bródúil as an líne a fhógairt do chlár na bliana seo i dTeach & Gairdíní an Droichid Nua, Domhnach Baate, Dé Sathairn 1d agus Dé Domhnaigh 2 Iúil.

Ag tarraingt 80,000 cuairteoir ar an meán gach bliain, is é Blasanna Fhine Gall an príomhimeacht samhraidh atá á óstáil ag Comhairle Contae Fhine Gall.

Comhcheanglaíonn extravaganza na bliana seo na taispeántais feirmeoireachta, eachaíochta, ceoil agus damhsa le nithe nua lena n-áirítear puball sorcais ina mbeidh taibheoirí ón Broken Theatre Company, an Wellness Lawn, comórtais aclaíochta Madraí agus Margadh Bia Cósta agus Fields Bhaile Átha Cliath.

I measc bhuaicphointí na féile tá:

- Réimse an Fheirmeora: arna óstáil ag Grúpa Feirmeoirí Fhine Gall, tabharfaidh an ceantar seo aird ar an chuid is fearr d'ainmhithe feirme, lena n-áirítear aicmí eallaigh, trialacha madraí caorach, alpacas, caoirigh agus muca. Léireofar modhanna agus teicnící traidisiúnta feirmeoireachta taobh le cuid den innealra feirme is nua-aimseartha, is nua-aimseartha. Níl sé gach ainmhí agus tarracóirí, páirt a ghlacadh ar ár teagascóir Patricia le haghaidh damhsa sóisialta le ceachtanna i Jive, Waltz, Foxtrot, Quickstep agus Líne Dancing!
- Beidh an Phuball Gairneoireachta a d'eagraigh Cumann Gairneoireachta Fhine Gall ina óstach ar Thaispeántais Flower & Garraíodóireachta, 80 rang comórtais ó bhláthanna go glasraí go bÁCáil bhaile, cur síolta, cliabh crochta agus garraíodóireacht coimeádán, iomadú plandaí, agus sraith ceardlann le garraíodóirí saineolacha lena n-áirítear Christopher White, buaiteoir ilbhoinn ag Seó Bláth Chelsea agus Bloom.
- Cósta agus Réimsí Bhaile Átha Cliath: Déan iniúchadh ar an margadh bia fuadar ó Chósta agus Réimsí Bhaile Átha Cliath, ag brimming le stalláí le sraith de tháirgí sobhlasta, a

fhaightear go háitiúil. Ó thorthaí agus glasraí a lománaíodh go úr go cáiseanna ceardaithe, bia mara agus arán, is féidir le cuairteoirí sampla a dhéanamh agus meascán de déileálann delectable a cheannach. I measc na léiritheoirí áitiúla a ghlac páirt ann tá An BÁCús Beag, Feisty Ferments, McNally Family Farm agus Country Crest. Glac suíochán agus féachaint ar thaispeántais chócaireachta le príomhchócaire áitiúla, lena n-áirítear Declan McManus ó bhialann Rí Sitric, Binn Éadair a chuirfidh an bia mara iontach a ghabhtar timpeall ár gcósta ar taispeáint.

- Crios Spraoi Teaghlaigh: Is ócáid í an fhéile a thacaíonn le teaghlaigh, le Crios Leanaí tiomnaithe, i gcomhpháirtíocht le Keelings, ag tairiscint gníomhaíochtaí tarraingteacha do leanaí. I measc na ngníomhaíochtaí beidh scileanna téatair agus sorcais, na healaíona agus ceardaíocht, draíochtóirí, seónna puipéad agus cluichí traidisiúnta. Tá gníomh agus siamsaíocht ann do leanaí de gach aois. Ach tá crios ciúin ann freisin do leanaí agus do theaghlaigh a dteastaíonn spás beag uathu le linn lá gnóthach amach.
- Wellness Lawn: is é an rud eile a chuirtear leis an bhféile i mbliana ná cleachtadh agus folláine do gach aois. Bí le teagascóirí saineolaithe áitiúla ar an bhfaiche le haghaidh Yoga, Pilates, DanceFit saor in aisce, folláine spraoi teaghlaigh agus ranganna láidreachta agus oiriúnaithe.
- Taispeántas eachaíochta: Á óstáil ag Fingal Harriers, beidh marcaigh capall gairmiúla Éireannacha san iomaíocht sna comórtais is fearr lena n-áirítear Mervue Amaitéarach, ranganna luais, cáilitheoirí Seó Capall Bhaile Átha Cliath RDS Bhaile Átha Cliath agus Grand Prix Náisiúnta Joe Duffy BMW. Beidh suíocháin ringside ar fáil do cheer ar na hiomaitheoirí iontach.
- Ceol Beo agus Siamsaíocht: Ag cur atmaisféar na féile i láthair, beidh taibhithe ceoil beo sa Ghairdín Múrtha agus i bhFronta an Tí ina mbeidh tallann áitiúil chomh maith le damhsa Gaeilge agus bálseomra.

Chun tuilleadh eolais a fháil faoin imeacht, tabhair cuairt ar:

www.flavoursoffingal.ie

Blasanna Fhine Gall 2023

An Ghaeilge

Tá Comhairle Contae Fhine Gall tiomanta do sheirbhísí Gaeilge a chur ar fáil agus i mbliana chríochnaigh 20 ball foirne eile Teastas Gaelchultúr sa Ghaeilge Ghairmiúil. Tá muid an-sásta imeachtaí Gaeilge a chur chun cinn agus a éascú agus arís i mbliana rinneadh ceiliúradh ar Sheachtain na Gaeilge i bhFhine Gall.

Ba é buaicphointe chlár Fhine Gall ná oíche de Cheol, Craic agus Gaeilge i Halla an Chontae, Sord, á óstáil ag an Oifigeach Gaeilge Bernie Kelly le tacaíocht ó Ionad Ealaíon Seamus Ennis agus i láthair ag Méara Fhine Gall, An Clr Howard Mahony agus Príomhfheidhmeannach AnnMarie Farrelly agus comhairleoirí áitiúla.

Le linn na hócáide a bhí ar siúl le Lá Idirnáisiúnta na mBan, bhí sé oiriúnach gur chuir triúr ceoltóirí mná, Bernadette Nic Gabhann ar an bhfidil, Éilís Murphy ar an gceolchoirmín agus Megan NicFhionnghaile fídléir agus amhránaí Megan NicFhionnghaile ar fáil. I measc na n-imeachtaí eile bhí taispeántas den scannán Róise & Frank in Ionad Ealaíon Seamus Ennis, siúlóid treoraithe dhátheangach de Dhiméin Ard Giolláin agus roinnt imeachtaí do dhaoine óga agus do dhaoine aosta inár Leabharlanna Brainse agus in Rivervalley Parkrun as Gaeilge.

Éascaíonn an Chomhairle imeachtaí Gaeilge inár nIonad Pobail agus inár Leabharlanna.

Málaí Leabhar Leabharlainne Saor in Aisce do gach páiste atá ag tosú ar scoil i bhFine Gall i mbliana

Is féidir le gach páiste atá ag tosú ar scoil in 2023 mála leabhar saor in aisce a bhailiú óna leabharlann áitiúil i bhFine Gall.

Sheol Joe O'Brien, Aire Stáit sa Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail, an Roinn Coimirce Sóisialaí, agus an Roinn Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige an tionscnamh 'My Little Library Bag' i Leabharlann Fine Gall an 9 Meitheamh 2023. Bhí Ethna Felten, Stiúrthóir Seirbhíse, Comhairle Contae Fine Gall, agus Betty Boardman, Leabharlannaí Contae, i gcuideachta an Aire i Leabharlann an Rush.

Dúirt Leabharlannaí an Chontae Betty Boardman: "Tá lúcháir ar Leabharlanna Fine Gall mála leabhar saor in aisce a chur ar fáil do pháistí a bheidh ag tosú ar scoil i mí Mheán Fómhair. Cuidíonn scéal-leabhair sa bhaile agus a bheith ina mbaill dá leabharlann áitiúil le gach páiste a ullmhú don chéim mhór seo. Chomh luath agus a thagann páistí isteach sa leabharlann lena dteaghlaigh chun a gcuid málaí leabhar a bhailiú, tá súil againn go leanfaidh siad ag teacht ar ais chun leabhair a fháil ar iasacht agus páirt a ghlacadh sna

himeachtaí agus sna himeachtaí ar fad atá ar fáil sa leabharlann an samhradh seo".

Is é an tionscnamh náisiúnta 'My Little Library Bag', atá anois sa dara bliain, comhoibriú idir leabharlanna, an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail, agus an Roinn Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige, agus maoinítear é trí Mhaoiniú Cuntas Díomhaoin.

Tá an méid seo a leanas i ngach Mála Leabhar Mo Leabharlann Bheag:

- Trí leabhar ar thús a chur leis an scoil, cairde a dhéanamh agus a bheith compordach duit féin
- Cárta scéalta ar dhul go dtí an leabharlann
- Cárta poist is féidir leis an bpáiste scríobh nó tarraingt air agus é a chur chuig a mhúinteoir nua, nó é a thabhairt chun an mhúinteora ar a gcéad lá ar scoil
- A gcárta leabharlainne féin agus sealbhóir an chárta 'Mo Leabharlann Bheag'

Tá málaí leabhar ar fáil i nGaeilge agus i mBéarla araon. Tá Leabharlanna Fine Gall ag tnúth le fáilte a chur roimh na páistí 4 bliana d'aois agus 5 bliana d'aois a bhailíonn a gcuid málaí leabhar agus tús a chur lena dturas ballraíochta sa leabharlann.

Bonn Óir buaite ag Fine Gall ag Bloom 2023

Tá lúcháir ar Chomhairle Contae Fhine Gall a fhógairt go bhfuil Bonn Óir bronnta uirthi ag féile Bhord Bia Bloom na bliana seo mar gheall ar an ngairdín iontach atá aici, “Spás Análaithe d’Fhine Gall.”

Léiríonn an gairdín mórscála seo a bhailiúchán iontach de níos mó ná 3,000 planda ilbhliantúil agus crann aibí, rud a chruthaíonn spás snámha foraoise laistigh de thailte Bhord Bia Bloom.

Arna dhearadh ag Jane McCorkell cumasach, léiríonn “Spás Análaithe d’Fhine Gall” an méid luachmhar a chuireann spásanna oscailte dea-dheartha le maireachtáil fhoriomlán ár sráidbhailte, ár mbailte agus ár gcathracha. Leagann an gairdín eisceachtúil seo béim ar an tábhacht a bhaineann leis an dúlra a ionchorprú inár saol laethúil.

Ceann de na gnéithe suntasacha den ghairdín seo is ea a thiomantas don inbhuanaitheacht. Rinneadh beagnach gach ábhar tógála a úsáideadh ina chruthú a athchúrsáil nó a uasghrádú ó sheanábhair a fuarthas ó chlóis stórais Chomhairle Contae Fhine Gall. Léiríonn an cur chuige nuálach seo tiomantas na Comhairle do chaomhnú an chomhshaoil agus an fhís atá aici do thodhchaí níos inbhuanaithe.

Léirigh Méara Fhine Gall, an Clr Howard Mahony, an-áthas air an t-aitheantas a thabhairt dó: “Táimid thar a bheith bródúil as an duais óir a bheith faighte againn ag Bord

Bia Bloom 2023. Léiríonn an gairdín iontach seo ár dtiomantas spásanna inbhuanaithe agus cuimsitheacha a chruthú a chuirfidh feabhas ar fholláine ár bpobal.”

Tar éis dheireadh na féile Bloom, aimseoidh “Spás Análaithe d’Fhine Gall” áit chónaithe bhuan mar chuid de Ghairdín Pobail atá suite i bPáirc Leamhcán, Baile Meak i mBaile Átha Cliath 15. Beidh an gairdín ina ómós buan freisin do na daoine a d’fhulaing cruatan le linn thréimhse dhúshlánach phaindéim COVID-19, ag meabhrú dúinn a thábhachtaí atá athléimneacht agus cumhacht leighis an dúlra.

Dúirt Kevin Halpenny, Oifigeach Sinsearach Páirceanna & Tírdhreacha i bhFine Gall: “Is é pointe fócasach an ghairdín an rogha crann atá á choimeád go cúramach, a léiríonn raon éagsúil speiceas. Crainn ar airde éagsúla, lena n-áirítear Cornus ilbháis, beithe, péine, silíní éan, agus feá, ar roghnaíodh iad go léir chun aithris a dhéanamh ar an gceannbhrat dlúth a fhaightear i bhforaoisí nádúrtha. Cruthaíonn leagan amach na gcrann seo atmaisféar suaimhneach síochánta, ag tabhairt cuireadh do chuirteoirí iniúchadh a dhéanamh ar áilleacht an nádúir agus é a mhúchadh.”

Chun tuilleadh eolais a fháil faoi “Spás Análaithe d’Fhine Gall” tabhair cuairt ar:

www.fingal.ie/breathing-space-fingal-county-council-bloom-2023

Lá Spraoi Teaghlaigh na hÚcráine

Chuir Oifig Spóirt Fhine Gall, i gcomhréir le Éire Shláintiúil, Lá Spraoi Teaghlaigh ar fáil d'Úcránaigh atá ina gcónaí i gContae Fhine Gall ar an 5 Aibreán i dTaobh Spóirt ALSAA.

Ar an lá bhí foireann Oifig Spóirt Fhine Gall ag comhordú na hócáide, bhí oifigigh forbartha BNG Fhine Gall agus clubanna áitiúla 'cómhainithe' i bhFhine Gall, iad ar fad ag teacht le chéile chun seisiún sacair, rugbaí, cruicéad, babhlála, cispheil, leadóige agus taekwondo a thabhairt le chéile.

D'oibrigh Oifig Spóirt Fhine Gall go dlúth le Tithíocht chun an t-imeacht a fhógairt a raibh níos mó ná 200 rannpháirtí páirteach ann.

Fhine Gall de réir Uimhreacha

25

Líon na gcúrsaí Folláine a cuireadh ar fáil, le thart ar 354 duine i láthair

288,169

Líon na n-radharc leathanach ar fingal.ie le linn mhí Aibreáin

€341,875

Leithdháileadh méid an mhaoinithe Fhine Gall do ghrúpaí ar fud an Chontae faoin gCiste Tacaíochta Pobail (CSF)

1,200

An líon mac léinn a ghlac páirt i gClár Fiontraíochta na Mac Léinn i bhFine Gall i mbliana

295

Líon na n-iaratas pleanála a fuarthas go dtí deireadh mhí an Mhárta 2023

712

Thosaigh líon na dturas Rothar Bleeper laistigh de chrios oibriúcháin Fhine Gall i mí Eanáir

€463,832

Méid an mhaoinithe atá le roinnt i measc cúig shuíomh d'oidhreacht seandálaíochta i bhFine Gall faoi Chiste na Séadchomharthaí Pobail 2023

391 tonnes

An méid gloine a bailíodh i bhFine Gall lena athchúrsáil go dtí an 26 Aibreán 2023

**Comhairle Contae
Fhine Gall**
Fingal County
Council

